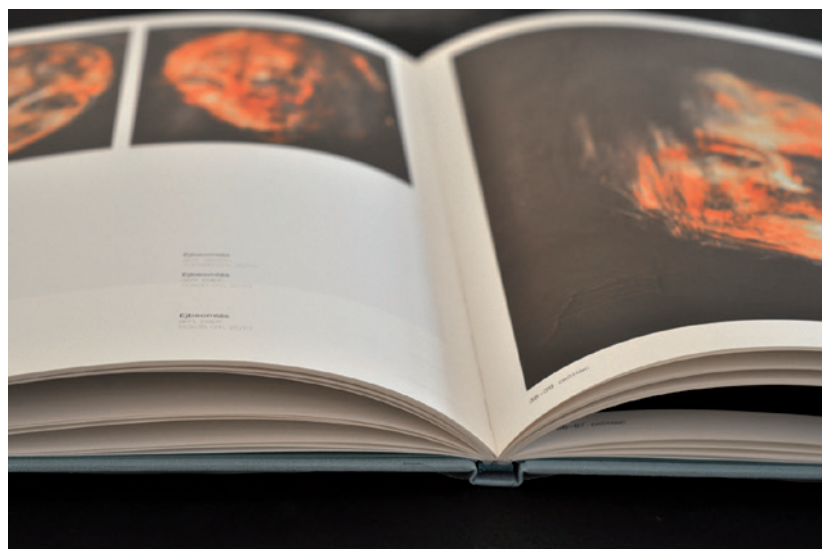
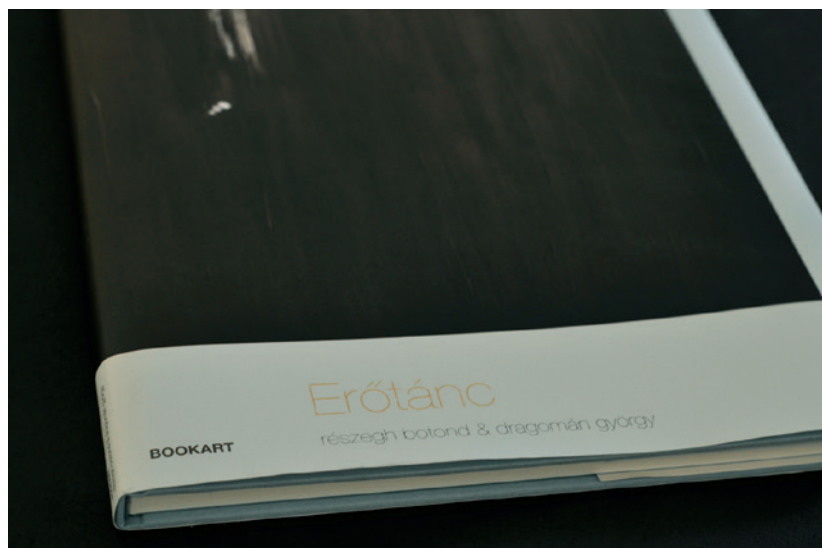

Színek a fájdalom mögött

Részegh Botond és Dragomán György *Erőtánc* című albuma apropóján

Az erőtánc ősi rítus. Szavak nélküli átokmondás, agypankráció, varázslat. A siralomház vákuumába zárt, a térből is kimetszett időtlenségben formát öltő folyamatos jelen, az idegpályák összegubancolásáig folyó párbaj. Mindentől messze, egy öreg tűzhányó megkövült magmagyomrában, az összes nehézkedést magába szippantó fekete lyuk szuperbiztos börtönében zajlik. Az embernek maradásról dönt. Ha elkezdődött, áldozat nélkül nem ér véget. Nyertese sincs viszont. Olyan, mint foncsorréteggel farkasszemezni. Sírig tartó, hasztalan kapaszkodás. Kiűz az agyból minden álmot, azoknak ül a helyére. A megtörésről, a létezés kisajátításáról szól. S bár elítélt és fogvatartó vesznek benne részt, ne higgyük, hogy az agresszornak volna egyszerűbb a dolga. Mert, ahogy a sötét-, világos- és tükörczárkák elmebomlasztó térnélkülisége, úgy a szűk iroda is tömlöc. És nem csak a kiszolgáltatottság, a határtalan hatalom birtoklása is rettenetes. RÉSZEZH BOTOND és DRAGOMÁN GYÖRGY *Erőtánc* című albuma a maga szürreális valójában mutat meg egy, a világtól elzárt kegyetlen világot. Sallangmentes, sűrű szekvenciákban számol be elembertelenedésről és bomlásról. De miatt a rabság, a kínzás, a túrés és a bűn lélektana felé fordulnak, a szabadon élés nehézségeiről is szólnak a szerzők.

Részegh *Éjbeomlás* című sorozatának nyitó darabja olyanféle, mintha Magritte lebegő szikláját a Hold sötét oldalán készített koponya CT-vé absztahálta volna az alkotó. Akárha egy levegőtlen kozmosz születne, egy fekete szív először dobanna meg. Kontinensnyi, tömör meteoritot látunk. Részecskéit a félelem kovalensköteése tapasztja egymáshoz. Egyszerű, dísztelen, absztrakt és konkrét. Ha elég ideig nézzük, lebegő arccá alakul át. Reményvesztett, megtört, legyőzött, de valahogy mégiscsak megkönnyebbült. A rabtartóé vajon, aki képtelen volt tovább túrni a karcer csendes káoszát és főbe lőtte magát, hogy falra fröccsenő agyveleje mementó, a felelősség terhének allegorikus Rorschach-freskója legyen? Vagy a fogvatartotté, akit ezerszer elítéltek már, nevét és vétkeit ugyan elfeledték rég, szétroncsolt arcvonásai azonban örökre az örök emlékezetébe égtek, s aki riadt lidércként, némán kísért most a cúgos folyosókon? Elképzelhető, hogy mindkettejüké, az ütközet során elvégre egymásra hasonlító zombivá válik fogvatartó és rab. Merthogy az erőtánc – ahogy az albumból megismerjük – egyfajta lassú, mentális lobotómia. Kilúgozza az agyat, kiűzi a testből a lelket.

Fájdalom, Magány, Kiszolgáltatottság és Klausztrófia – a személyre szabott apokalipszis éjben kísértő démonai. A monokróm purgatórium koporsónyi súlytalanságában efféle, emberalatti létbe taszított torz, kataton lények vegetálnak. Mintha Bosch infernális karneválján

tobzódó rémek halotti maszkjait venné sorra a sorozat. Ahhoz hasonló hatást kelt, mintha Dreyer *Szent Johannájáról* Arnulf Rainer festene koponyaközeliiket, vagy egy túlbuzgó roswelli kórboncnok röntgenfelvételeit lapozgatnánk. A túl sötét és a túl sok fény aszott ufonautákká, lakatlan bolygókká mumifikálja ugyanis az arco- kat. Kikészült idegpályák, szétroncsolt voná- sok, kiszáradt könnycsatornák emlékeztetnek arra, hogy ezek az élőholtak valaha érezhettek, képesek voltak egykor kommunikálni, érveket mérlegeltek.

„Akit ide zárnak, az anélkül szűnik meg létezni, hogy elnyerhetné a pusztulás szabadságát, a lét és a nemlét közti mezsgyére kerül, létezésének egyetlen értelme, hogy tudja, többé már nem létezik” – írja Dragomán. Húsba vágó karcolatai végigvezetnek a börtön celláin, de nem csak a helyszíneket mutatják meg. Mint egy folyta- tásos, lélektani krimi epizódjai, rávilágítanak a kínzót gyötrő kételyekre is. A képekhez kulcso- kat adó ekfrázisokként, a festményeket és raj- zokat még szorosabban sorozattá szervező, a befogadó számára izgalmas dramaturgiai ívet ajánló útmutatóként is működnek a szöve- gek. Afféle kontextuskínáló kémlelőnyílások. A határozott, szikár mondatok úgy is olvasha- tók tehát, mint az ecset- és tusvonások meg- hosszabbításai. Hiszen az arasznyi passzusok és a képek egymást erősítő, organikus textú- rává olvadnak össze a könyvben. Plasztikusan mutatják be a gyűlölet vájta barázdákat az arcon, humanizmussal tudósítanak az irgalom hiányá- ról, fülünkbe súgják az ellehetetlenülés néma indulóját.

Nem hallatszik hang. A villanykörtéket rég kicsa- varták már, a vészkijáratot jelző lámpákra pedig traktorkerékbelsőt húztak. Mi lehet vajon a fala- kon túl? Egy stilizált börtön beláthatatlan lélekla- birintusa látszik csak számunkra. Hogy elítélt és őrzője hogy kerültek oda, arról nincs tudomásunk. Talán már elfelejtették ők is. Meglehet, öröktől fogva ott vannak, és egy idő után arra döbbenünk rá, hogy be vagyunk zárva immár mi is.

Az itt-ott feltűnő élénk foltok – lilák, cikláme- nek, ciánok – az agyból kivesző színtartomány utolsó lobbanásai talán, és az ingerszegény- séget kompenzáló hallucinációk első jelei. Mert az erőtáncot az örület övezetében jár- ják. Részegh Botond képei és Dragomán György szövegei pedig a tudathasadás előtti utolsó pillanatokat makrózzák. Szétégett egómaradványokat, felismerhetetlenségig torzult vonásokat mentenek ki a felszámoló- dó személyiség romjai alól. Az album a megszün- tetés múzeumának tablóképeit prezentálja. Hatása alól nem egykönnyen szabadulunk. Ha szabadulás egyáltalán létezik...

Részegh Botond és Dragomán György *Erőtánc* című kötete 2014-ben jelent meg, a Bookart Kiadó gondozásában.

RÉSZEGH BOTOND
Éjbeomlás, 2011,
akril, tus, vászon,
60×50 cm

RÉSZEGH BOTOND
Éjbeomlás, 2012,
akril, vászon,
50×40 cm

